

Ajankohtaista valtion konsernilaskelmien kehittämisessä

Valtion taloushallintopäivä 22.11.2018

Outi Vänttinen

Valtiokonttori
Statskontoret
State Treasury

Sisältö

- Taustaa
- Konsernilaskennan tiekartta
- Sisäisten erien eliminointimenetelmien muutos v. 2020 alkaen
- Valmistautuminen v. 2019

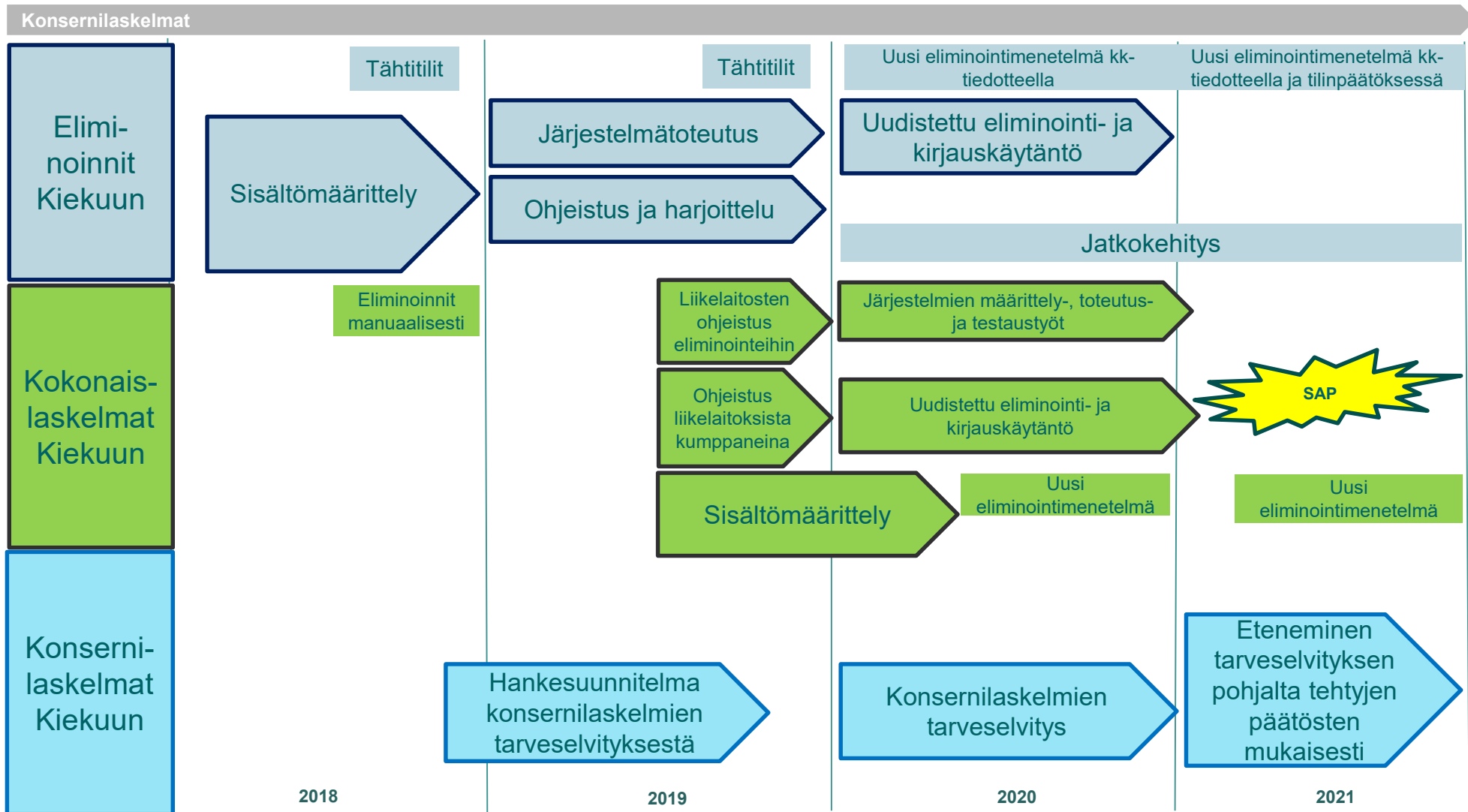
Taustaa

- Valtionaloudesta tarvitaan kokonaisvaltaisempaa tietoa
 - Valtion palvelutuotantoa, varallisuutta ja vastuita hoidetaan hajautetusti eri yhteisöissä (mm. budjettitalous, rahastotalous, liikelaitokset, valtion enemmistöomisteiset ja vähemmistöomisteiset yhtiöt)
 - Nykyiset erilliset laskelmat ja selvitykset on koettu riittämättömiksi kokonaiskuvan saamisen kannalta
- Odotukset nykyistä kattavamman tiedon saamiseksi valtiontaloudesta ovat lisääntyneet, mm.
 - Eduskunnan budjetti- ja valvontavallan vahvistaminen
 - Valtionalouden läpinäkyvyyden parantaminen
 - Valtion pääomien käytön tehostaminen
 - Riskienhallintatoimenpiteet ja riskiaseman arviointi
 - Rahoituspäätökset ja luottokelpoisuuden arviointi

- Ratkaisuksi on esitetty konsernilaskelmia tai konsernitasetta
- Ratkaistava:
 - Mitä tietoa tarvittaisiin nykyisten erillisten laskelmien lisäksi?
 - Mikä on valtiokonserni? Minkä organisaatioiden tiedot yhdistellään? Yhdistelyperusteena määräysvalta vai jokin muu näkökulma (esim. yhteisöt, joiden toimilla vaikutusta riskiasemaan)?
 - Mitkä tiedot yhdistellään? Täydellinen konsernitilinpäätös vai tietyt erät?
 - Millä tarkkuustasolla yhdistellään? Miten sisäiset erät käsitellään?
 - Saavutettavat hyödyt? Laskelmien tuottaminen yhteen laskemista vähänkin pidemmälle vietyinä on työlästä ja edellyttää muutoksia kirjauskäytäntöihin ja tietojärjestelmiin.
- Vastauksena tavoitetilan saavuttamiseksi on suunniteltu etenemistä vaiheittain ja sitä kuvaa ns. konsernilaskennan tiekartta ja konsernilaskennan toimeenpanosuunnitelma

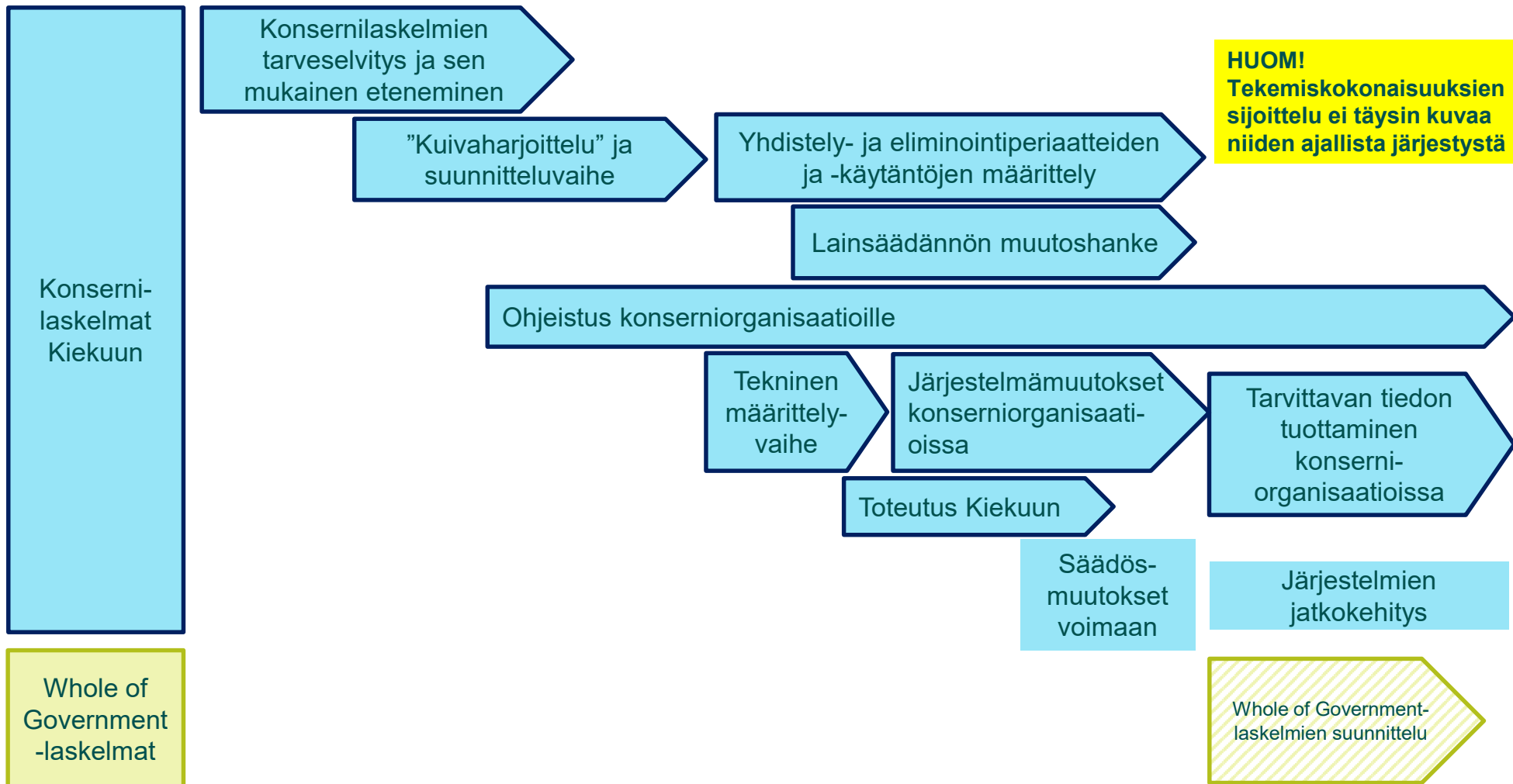
Konsernilaskennan tiekartta

Tämänhetkinen versio

Konsernilaskennan tiekartta

Alustavasti hahmoteltuja tekemiskokonaisuuksia, mikäli konsernilaskelmat laaditaan

Eliminoinnit Kiekuun -projektikonaisuus

- Sisäisten erien eliminointimenetelmien uudistamisprojekti
 - Jatkoa keskuskirjanpidon siirtymiselle Kiekuun
 - Hyödynnetään Kiekun konsernilaskentaominaisuuksia
 - Sisältömäärittely v. 2018, järjestelmätoteutus v. 2019
 - Uudet menetelmät käyttöön v. 2020 raportoinnissa ja tilinpäätöksessä
 - Sisältömäärittelyprojektin asiantuntijat: VK+VM, Palkeet, CGI, KPMG
- Tehtävät tiivistettynä
 - Sisäisten erien tunnistaminen ja niiden eliminointien määrittely
 - Raporttien määrittely, vertailutiedot v. 2020 tilinpäätöksessä
 - Toteutus Kiekuun (Järjestelmäprojekti)
 - Budjettitalous ja rahastotalous

Eliminoinnit Kiekuun

- Sisäisten erien eliminoinnista valtion tilinpäätöksessä säädetään talousarvioasetuksessa. 67§: ”Virastojen ja laitosten välisten tuottojen ja kulujen sekä keskinäisten saamisten ja velkojen vaikutukset eliminoidaan ottaen huomioon asian olennaisuus. Valtiovarainministeriö antaa tarvittaessa tarkempia määräyksiä.”
 - Valtiovarainministeriön nykyinen määräys eliminointien suorittamiseksi perustuu ns. tähtitili-menettelyyn. Tähtitilit ovat pääasiassa tuottotilejä, joiden kertymien perusteella eliminoidaan sisäisiä tuottoja ja kuluja.
 - Valtiovarainministeriö valmistelee säädösmuutokset, joiden perusteella vuodesta 2020 alkaen eliminoidaan sisäisten tuottojen ja kulujen lisäksi myös sisäisiä saatavia ja velkoja.

Eliminoinnit Kiekuun

- Sisäinen erä
 - Toiselta kirjanpitoyksiköltä tai rahastolta saatu tuotto
 - Toiselta kirjanpitoyksiköltä tai rahastolta tehdystä ostosta tai muusta transaktiosta syntynyt kulu
 - Toiselta kirjanpitoyksiköltä tai rahastolta oleva saatava
 - Toiselle kirjanpitoyksikölle tai rahastolle oleva velka
- Jatkossa sisäiset erät tunnistetaan kirjanpidosta kumppanikoodin perusteella ja kumppanikoodimerkintä tehdään vain sisäisiä eriä sisältävälle kirjaukselle
 - Huom. järjestelmäteknisistä syistä kumppanikoodi muodostuu Kiekuun myös joillekin muille kuin eliminoitaville tapahtumille, joissa ”osallisena” on kumppani.
- Kumppanikoodimerkinnän lisäksi eliminoinnit perustuvat erikseen määritellyille liikekirjanpidon tileille tehtyihin kirjauksiin

Eliminoinnit Kiekuun v. 2020

- Liikekirjanpidon tilit luokitellaan sisällön mukaan
- Ulkoinen tili
 - Tilillä ei käytetä kumppanikoodia. Kyseessä on tili, joka on tarkoitettu ulkoisten tapahtumien kirjaamiseen tai tili, jolle kirjataan tilille kuuluvia sisäisiä tapahtumia, joiden eliminointikäsitteily on manuaalinen. *Tilin tapahtumia ei huomioida eliminoinneissa.*
- Sisäinen tili
 - Tilillä käytetään aina kumppanikoodia. Tili on tarkoitettu sisäisten tapahtumien kirjaamiseen. *Tilin tapahtumat huomioidaan eliminoinneissa.*
- Sekatili
 - Tilille kirjataan tapahtumat sekä kumppanien että muiden toimijoiden kanssa. Tilillä käytetään kumppanikoodia sisäisten tapahtumien osalta, ulkoisten tapahtumien osalta kumppanikoodia ei käytetä. *Tilin sisäiset tapahtumat huomioidaan eliminoinneissa kumppanikoodiin perustuen.*

Eliminoinnit Kiekuun v. 2020

- Luonnos v. 2020 liikekirjanpidon tileistä ja tilien luokittelusta (ulkoinen/sisäinen/sekatili) on lähetetty kommentoitavaksi kirjanpitoyksiköille, rahastoille ja Palkeille.
 - Tarvittavat tilit ja tililuokittelut valmistuvat kommentoinnin jälkeen/perusteella
- Tutustuthan kommenttipyyntöön ja kommentoit
 - Kommentointiaika päättyy 23.11.2018
- Kiekuun toteutetaan validointisäännöt ohjaamaan kirjauksia tilien luokittelun mukaisesti.

Eliminoinnit Kiekuun v. 2020

- Sisäisten erien täsmäytysvaatimukset lisääntyvät huomattavasti nykyiseen verrattuna
 - Aiemmin täsmäytetty vain pieni osa sisäisistä eristä
 - Sisäiset tilit ja sekatilat määritellään ns. eliminointiryhmiin. Kuhunkin eliminointiryhmään kuuluvien tilien tapahtumat täsmäytetään keskenään kumppaneittain ja mahdolliset erot korjataan. Esimerkki:
 - Myyntisaamisten ja ostovelkojen tilit kuuluvat samaan eliminointiryhmään
 - Kirjanpitoyksikön A myyntisaaminen kumppanilta B tulee olla yhtä suuri ja samalla kaudella kuin kirjanpitoyksikön B ostovelka kumppanille A.
- Täsmäytysprosessi vaiheineen, vastuineen ja aikatauluineen määritellään erikseen
- Vuoden 2019 aikana Valtiokonttori tiedottaa lisää v. 2020 muuttuvista eliminointimenettelyistä ja antaa tarkemmat ohjeet ja määräykset.

Vuonna 2019 valmistaudutaan tulevaan

- V. 2019 valmistaudutaan v. 2020 muuttuvaan eliminointimenettelyyn
 - Muuttamalla ajattelumallia ja kirjauskäytäntöjä
 - Omaksumalla täsmäyttämiskäytännöt
 - Tekemällä tarvittavat muutokset kirjauksia tuottaviin järjestelmiin ja rekistereihin
 - Opettelemalla ja harjoittelemalla
- Valtiokonttorin ohje sisäisten erien kirjaamisesta ja kumppanikoodin käytöstä vuonna 2019 (annetaan tämän vuoden loppuun mennessä)
 - Vuonna 2019 käytössä on nykyinen tilikartta
 - Ns. tähtitilit nykyisessä laajuudessa ja paljon ns. sekatilejä, joilla käytetään kumppanikoodia silloin kun kyseessä on sisäinen erä

Vuonna 2019 valmistaudutaan tulevaan

- Kiekussa olevia määrittelyjen vastaisia kirjauksia korjataan (muutetaan) vastaamaan v. 2020 käytäntöjä
 - Suunnittelu käynnissä parhaillaan Palkeet-CGI-VK –akselilla
- Valmistautuminen on myös tehtyjen määrittelyjen ”testaamista”
 - Tavoitteena on saada esille ja uudelleenmääriteltäväksi mahdolliset määrittelyjen virheet tai puutteet
 - Toivotaan aktiivisuutta kirjanpitoyksiköiltä/rahastoilta sekä kirjanpitäjiltä
 - > kaikkien osapuolien kannalta muutoksia on helpompi tehdä mahdollisimman varhaisessa vaiheessa!

Kiitokset!

Lisätietoja:

ho.laskentatoimi@valtiokonttori.fi